

TÍÐARGREIN

Tað lýsir í eystri

Gongdin fær valla verið greiðari. Føroyskir útflytarar leita í størri og størri mun eystureftir, tá ið teirra vørur skulu útflytast úr Føroyum. Hagtølini eru greið. Føroyski útflutningurin til Russlands er fleirfaldaður frá 2007 til 2012. Í fjør útfluttu vit fyri í alt 460 milliónir krónur. Handilsbannið hjá ES í summar hevur óivað við sær, at okkara útflutningur til Russlands í ár verður metstórur – kanska eina slaka hálva milliard ella so.

Tørvurin á góðum handilsviðurskiftum í londunum eystanfyri hevur sjáldan verið størri. Frá politiskari síðu verður stútt og støðugt arbeitt fyri at gera okkara marknaðarmøguleikar meira fjøltáttaðar. Eisini hava alivinnan og pelagiska vinnan gjørt vart við seg, og vilja hava so góð handilsviðurskifti sum gjørligt við eystanlond. Í farnu viku var eg á fundi í Russlandi og Kasakstan við greiða endamálinum: At tryggja føroyskum útflytarum so góðar treytir sum gjørligt.

Eurasiska tollsamgongan

Føroyar hava í nógv ár arbeitt við at betra okkara handilsviðurskifti við Russland. Føroyar og Russland royndu í fleiri ár at fáa ein handilssáttmála landanna millum, men tað eydnaðist kortini ongantíð at koma endaliga á mál, tí Russland millum annað knýtti ætlaða WTO-limaskapin at handilssáttmálum. Úrslitið var, at Føroyar gjørdur ein sáttmála við Russland, sum byggir á grundregluna hjá WTO um Most Favoured Nation Treatment. Sáttmálin kom í gildi í 2006.

Okkara kós er lutvíst broytt. Fyri stuttum eru Russland, Kasakstan og Hvítarussland gingin saman í Eurasisku tollsamgonguna. Tá hesi

Løgmaður og russiskur uttanríkisráðgjafi, Sergei Lavrov, tá teir hittust í New York í fjør og skjótul varð settur á tilgongdina at vinna marknaðaratgongd eystanfyri

trý londini hava funnið saman, ber ikki til einans at gera ein frihandilssáttmála við Russland. Nú mugu vit gera frihandilssáttmála við øll trý londini umvegis tollsamgonguna. Við øðrum orðum er málið hjá landsstýrinum at gera ein frihandilssáttmála við Eurasisku tollsamgonguna.

Tað er einki at taka seg aftur í, at laksur og uppsjóvarfiskur standa fyri meginpartinum av okkara útflutningi til eystanlond. Fåa vit beint burtur tollforðingarnar, letur tað veruliga dyrnar upp fyri enn størri útflutningi til hesar marknaðir. Marknaðirnir eystanfyri eru so mikið áhugaverdir, at í lötuni standa heili 30 lond og bíða og vilja gera frihandilssáttmála við Eurasisku tollsamgonguna. Av teimum 30 londunum, ið vilja hava ein sáttmála við tollsamgonguna,

Export (in 1000DKR)						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Laksur	28.537	18.699	16.484	6.602	46.832	196.908
Svartkjaftur			1.989		56	22.247
Makrelur				22.494	68.301	61.982
Sild	13.058	6.109		6.070	30.201	123.053
Annar fiskur	52.982	29.511	45.603	41.978	5.036	5.459
Skip and flogfór			16.137		203.271	
Annað	32.233	55.219	83.723	73.660	66.378	53.377

standa EFTA londini frammarlaga í røðini.

Hetta hevur serligan áhuga í Føroyum, tí tað hevur stóran búskaparligan týdning, at føroyskar útflutningsfyrirøkur fáa somu treytir á hesum marknaðum sum kappingarneytar okkara úr Noregi og Íslandi, sum bæði eru limir í EFTA.

Kaj Leo Holm Johannesen
løgmaður

Tað verður kortini ikki bara arbeitt við Eurasisku tollsamgonguni.

Møguleikar í Ukraina

Landsstýrið arbeidir í lötuni við at betra okkara handilsviðurskifti við Kína, Brasilia og Turkaland. Ukraina er eitt annað eystanland, sum hevur stóran áhuga á okkara leiðum. Tað er komið longst á leið við einum frihandilssáttmála við Ukraina. Fundir hava verið við ukrainskar myndugleikar. Uppskot um frihandilssáttmála er sent teimum, og so skjótt tey eru til reiðar, verður farið undir veruligar samráðingar.

Pelagiska vinnan og alivinnan í Føroyum hava áður gjørt vart við, at tey vilja, at Føroyar og Ukraina gera ein sáttmála. Eisini í Ukraina er tað av stórum týdningi, at føroysku útflytararnir í minsta lagi fáa somu

verður nú fyrireikað, og manglar ein játtan á figgjárlógini til at seta sendistovuna í Russlandi á stovn.

Drúgv tilgongd

Vit eru fullgreið yvir, at Føroyar fara ikki yvir nátt at røkka einum frihandilssáttmála við hvørki Eurasisku tollsamgonguna ella Ukraina. Av royndum vita vit, at tað er ein tungur burður at koma á mál. Føroyskir myndugleikar hava í fleiri umfórur kannað móguleikan at gera handilssáttmálar við lond uttanfyri Evropa. Svárið er vanliga, at føroyski heimamarknaðurin er so lítil og tí ikki hevur so stóran áhuga. Metingin hjá londunum er, at stríðið at fáa handilssáttmála í lag er størri enn móguligi vinningurin.

Vit kundu valt at latið vera við at roynt við at vinna Føroyum fleiri handilssáttmálar. Hetta er kortini ikki nøkur gøta at ganga, tí

so koma vit ongantíð av fetanum. Vit eiga áhaldandi at royna at elta teir móguleikar sum eru fyri, tí bæði fyri okkara útflytarar og fyri føroyska samfelagið er hetta ómetaliga týðningarmikið.

Einki kemur úr ongum, og uttan mun til um tilgongdin gerst drúgv, so skylda vit hvørjum øðrum at royna at banka á tær dyr, vit kunnu lata upp fyri okkara dugnaliga vinnulív. Í farnu viku varð eitt týðandi fet tikið á leiðini, tá ið vit handaðu myndugleikunum í Russlandi, Kasakstan og Eurasisku tollsamgonguni eina formliga áheitan úr Føroyum um at gerast limur í Eurasisku tollsamgonguni. Við hesum gerst vegurin móti einum frihandilssáttmála við Eurasisku tollsamgonguni vónandi slættari at ganga.

Sendistova í Moskva

Stóri áhugin hjá okkara útflytarum og miðvísa arbeidið hjá landsstýrinum at tryggja betri handilsviðurskifti eystanfyri, eigur at seta ferð undir tilgongdina at fáa sett eina føroyska sendistovu á stovn í Moskva.

Flestu teknisku forðingarnar eru beindar av vegnum. Mett verður, at ein sendistova í Moskva krevur eina játtan á 3,25 mió. kr. Málið

so koma vit ongantíð av fetanum. Vit eiga áhaldandi at royna at elta teir móguleikar sum eru fyri, tí bæði fyri okkara útflytarar og fyri føroyska samfelagið er hetta ómetaliga týðningarmikið.

Einki kemur úr ongum, og uttan mun til um tilgongdin gerst drúgv, so skylda vit hvørjum øðrum at royna at banka á tær dyr, vit kunnu lata upp fyri okkara dugnaliga vinnulív. Í farnu viku varð eitt týðandi fet tikið á leiðini, tá ið vit handaðu myndugleikunum í Russlandi, Kasakstan og Eurasisku tollsamgonguni eina formliga áheitan úr Føroyum um at gerast limur í Eurasisku tollsamgonguni. Við hesum gerst vegurin móti einum frihandilssáttmála við Eurasisku tollsamgonguni vónandi slættari at ganga.

Føroya Myndakalendari
2014

Bíleggið kalendaran nú og sendið hann út í heimin

Tel. 341800
Johanna Vang · johanna@sos.fo
Ann Christiansen · ann@sos.fo

Lesið Sosialin á netinum
www.sos.fo